

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA

DĖL VILNIAUS GETO LIKVIDAVIMO 80-ŪJŲ METINIŲ MINĖJIMO

2023 m. rugsėjo d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

minėdamas Vilniaus geto likvidavimo 80-ąsias metines;

vertindamas šimtmečiais trukusį Lietuvos žydų įnašą į pasaulio kultūrą ir Lietuvos valstybės kūrimą, Lietuvos žydų karių savanorių įnašą į Lietuvos valstybingumo atkūrimą 1918–1920 m. bei dalyvavimą bendruose sukilimuose prieš carinę okupaciją,

pabrėžia, kad Lietuvos žydai buvo viena esminių Izraelio Valstybės atkuriamųjų grandžių;

pabrėžia, kad buvo parodytas unikalus ryžtas priešintis naciams ginklu jungtiniame Vilniaus geto partizanų organizacijos pogrindyje

ragina antinacinių rezistentų – geto pasipriešinimo dalyvių bei teisuolių, gelbėjusių savo kaimynus žydus, vardais pavadinti miestų ir miestelių mokyklas, gatves ir skverus;

pabrėžia, kad įvairių tautybių, kad ir neskaitlingų Vilniaus gyventojų siekis padėti baisiomis sąlygomis įkalintiems geto gyventojams yra sektinas solidarumo pavyzdys ateities kartoms;

akcentuoja, kad tūkstančiai rašytojų, menininkų, amatininkų, akademikų, miestų ir miestelių gyventojų petys į petį su lietuviais ir visomis kitomis Lietuvos tautomis kūrė valstybę;

pabrėžia ypatingai iškilų Vilniaus Gaono palikimą;

pabrėžia, kad Lietuvos žydų išėvija yra neatsiejama ne tik Lietuvos kultūros paveldo, bet ir šiuolaikinio šalies politinio gyvenimo dalis;

ragina, vadovaujantis Plungės, Kėdainių, Biržų ir kitų Lietuvos savivaldybių pavyzdžiu, pradėti ženklinti masinių žudynių vietas, atidengiant nužudytųjų vardus ir pavardes, o ne tik skaičius ir datas;

prašo visoje Lietuvoje atnaujinti informacines kelio ženklų nuorodas į senąsias žydų kapines ir masinių žudynių vietas ir deramai jas tvarkyti;

rekomenduoja Respublikos Prezidentui suteikti Lietuvos getų antinacinio pasipriešinimo dalyviams karinius laipsnius ir apdovanojimus po mirties;

ragina Vokietijos Federacinę Respubliką pradėti nacių okupacinės valdžios iš Lietuvos išvežtų žydų kultūros vertybių paieškas ir grąžinimą į Lietuvą;

ragina Rusijos Federaciją grąžinti okupacinės sovietų valdžios nusavintą Lietuvos piliečių žydų turtą, grąžinti žydų „Liaudies banko“ finansinius aktyvus;

ragina Lietuvos Kultūros ministeriją rinkti po visą pasaulį išblaškytą Lietuvos žydų kultūros paveldą ir plėsti judaikos kolekcijas Lietuvoje Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejuje;

kviečia lietuvių ir lenkų tautybės išėvius iš Lietuvos užsienyje rengti bendrus susitikimus su Lietuvos žydų išėvija, jungiantis bendram darbui demokratijos labui ir jos išsaugojimui bei remti Ukrainą, kovojančią už laisvę;

prašo šalies savivaldybių neteikti gatvių, paminklų ir kitų atminimo vietų, siekiant įamžinti asmenis, galimai kolaboravusius su nacių totalitariniu režimu, ir nerengti jų atminimui skirtų minėjimų;

kviečia Lietuvos Respublikos Vyriausybę paskelbti, kad Vilniaus geto likvidavimo 80-ųjų metinių minėjimo renginiai vyks visoje Lietuvoje visus metus – nuo Vilniaus geto likvidavimo 1943 m. rugsėjo 23 d. iki Kauno ir Šiaulių getų likvidavimo 1944 m. liepos mėnesį. minėjimų, dalyvaujant parlamentarams,

ministerijų, savivaldybių, tolerancijos centrų atstovams, Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti vadovams;

smerkia politikų pasisakymus, turinčius bet kokių rasistinių ir antisemitinių požymių;

siūlo šalies teisėsaugos institucijoms vadovautis tarptautinės organizacijos IHRA patvirtintu antisemitizmo apibrėžimu;

pripažįsta ir teigiamai vertina Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti veiklą ir jos pastangomis du dešimtmečius įgyvendinamą mokymo apie Holokaustą ir žydų istorijos švietimo programą, kurios rėmuose, bendradarbiaujant su Yad Vashem ir kitomis tarptautinėmis institucijomis, vykdomas mokytojų kvalifikacijos kėlimas, prasmingas ir jaunimą įtraukiantis atmintinių dienų minėjimas ir Tolerancijos ugdymo centrų tinklo veikla, daranti teigiamą poveikį visuomenės brandai, bei ragina centrinės ir vietos valdžios institucijas skatinti ir remti šias veiklas;

kviečia atsakingas Vyriausybės įgaliotas institucijas kartu su Izraelio Valstybe aktyviau plėtoti bendrus švietimo, kultūros ir mokslo ir gynybos projektus ypatingai perteikiant Lietuvos žydų išveivų paveldą lietuvių kalba;

siūlo įkurti Tarptautinę tarybą, skirtą sukurti Panerių memorialo ekspoziciją;

siūlo pakeisti Lietuvos Respublikos Atmintinų dienų įstatymą ir rugsėjo 23-iąją paskelbti Lietuvos žydų genocido ir jų pasipriešinimo naciams atminimo diena.

Teikia Seimo nariai:

Emanuelis Zingeris

Rasa Petrauskienė

Andrius Kupčinskas

Jurgita Sejonienė

Kęstutis Masiulis

Viktoras Pranckietis

Rita Tamašunienė

Tomas Vytautas Raskevičius

Liuda Pociūnienė

Raimundas Lopata

Lukas Savickas

Paulė Kuzmickienė